Volume 1: Early Modern Jewries, 2004, Wesleyan University, Middletown, CT

Introduction to Seder Mitzvot Nashim

Edward Fram, Ben-Gurion University, Israel

Notes: notes field

The advent of print in the mid-fifteenth century brought with it a major cultural change from the period of manuscripts. The printing press could make multiple copies of any given work available in a relatively short period of time and at a cheaper price than a scribe could ever have done. Jews quickly learned the importance of this new technology and by the late fifteenth-century, many classic works of Jewish scholarship, including the Hebrew Bible and portions of the Babylonian Talmud with commentaries, had been published. However, it was only when printing was combined with the vernacular that full possibilities of the press were realized. The Seder mizvot nashim, or The Order of Women's Commandments, was an early attempt to use printing and the vernacular to educate Jewish women about their religious obligations, particularly the three commandments that from at least mishnaic times had been specifically connected to women: (1) the taking of a piece of dough before baking bread and some types of cakes (hallah; see (2) the lighting of lights on the eve of the Sabbath and festivals, and (3) observing the various rules of ritual purity during and after periods of uterine bleeding. Written in Yiddish by Rabbi Benjamin Slonik and first published in Cracow in 1577, the book tried not only to teach the law to women but to convince them of the importance of proper observance. As such it was both a law book and a homiletical work of sorts. A comparison with legal works published during the period, such as Rabbi Jacob ben Asher's Four Columns (Araba`ah Turim) and Rabbi Joseph Caro's Shulhan`aruk, highlights some of the differences in approach between legal codes written for rabbis and students of Jewish law and a text that expected no specialized knowledge of its readers.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

Volume 1: Early Modern Jewries, 2004, Wesleyan University, Middletown, CT

The Order of Women's Commandments
Seder Mitzvot Nashim
Benjamin Slonik, 1577

Translated by Edward Fram, Ben-Gurion University, Israel

Notes: notes field

[2a] [1] We shall praise God for he is worthy of praise. He rules above and below. He nourishes all creatures. It is for this reason that we wanted to write a lovely booklet for women, for the betterment of the body and the adornment of the soul - unlike songs and tales. Rather, containing only God fearing things so that everyone should know what to observe and what to avoid; what she must do and what she may not do.

Also, one cannot publish enough didactic books since no one knows when his time has come. So this booklet will teach the right way. Therefore dear pious wives, do not tarry and do not spare a few *groschen* because you will find the foundation and reward of the commandments in it; in particular with respect to *hallah*, *niddah*, and kindling lights, and how one should go about doing one's charity.

And no one single person has invented [the contents of] this booklet or has made it up in his head, rather it has been gathered and taken from many books. And he has received permission from rabbis so that we do not err and should not, God forbid, instruct anyone incorrectly.

When at times one finds a young bride who does not know the measure of *hallah*, and similarly with respect to her menstrual period, when her life depends on it, she can sin and thus bring harm to her children for the commandment of *niddah* is divided into many varied topics. One can spoil an entire dress because of a small beet [stain]. This means that one can ruin the body with one small thing for which the soul must suffer great discomfort.

A man may also take delight [in this booklet] for there are some wives who cannot read. Such a wife must often err. Therefore, her husband may instruct her so that she will take care of her matters well and not sin away both worlds (i.e., this world and the world to come) and not follow the evil inclination altogether. For this world passes in an instant, and there [in the next world] is eternal life. And there one must give a proper reckoning

Now not everyone knows what is a proper deed and what is a sin; therefore buy this booklet quickly, for no one need earn better interest than the great reward that God will provide. Further, you will find in this booklet, that which concerns the precept of kindling lights and other precepts as well.

Now, dear wives, do not make it hard on yourselves and start to read this booklet so that you will have a great reward from it. [2b]And this is the main thing: as long as a woman is alive and well, she should read this booklet every month. Thus she will rejoice in this world and in the next world she will enjoy Paradise . And it will also be easier for her, for she will know her precepts well and will not need to ask a rabbi. For at times when one does not properly understand something and has no rabbi or she is embarrassed in his presence, she makes something that is not straightforward, kosher and if one should consult a rabbi about it, it might be clearly forbidden. Or she might declare something prohibited and very serious for herself that she need not have done for it is not God's will. Therefore, when she becomes an expert in this booklet, everything will become clear as day to her and she will not have depend on her own reasoning. She will overcome all her misfortune and will often benefit from it in this world and have the proper reward from the principal in the next world. Therefore accept some advice and give this booklet your favor, and do not hesitate to give few *groschen* for it right away. Thus you will have good fortune and eternal life. Amen and so may it be His will.

If there is something that she needs to look into very urgently and she wants to find immediately, she should examine the list of sections in the back [of the booklet] so she will find it in the booklet. For each precept is numbered; you will be able to proceed according to it. However, it would be better if you read it continually and become familiar with it so that you will not have to search.

3 Every woman is obligated to kindle lights on the eve of each Sabbath and festivals and this is a great mitzvah. And she makes the blessing, "Blessed are You God, our Lord, King of the universe, who has sanctified us with his commandments and commanded us to kindle the Sabbath light." In Yiddish translation this is, "Blessed are You God, our master, who has sanctified [4b] us and has commanded us to kindle Sabbath light." Afterwards she should say this: "May it be [Your] will that my children be illuminating in Torah and the work of Heaven." In Yiddish translation this is, "May it be Your will that my children be illuminating in the Torah and in the work of Heaven." And whoever is meticulous in [saying] this, God will bestow on him children who will light up the world with their Torah.

And the commandment of kindling lights is commanded to women, and they are obligated to keep it because they have extinguished the light of the world and have darkened the world with their gluttony. For they wanted to eat from the apple and on account of the sin that she ate the apple, therefore we must die. And because she has extinguished the light of our lives, so she must rekindle the lights.

And there must always be two lights to represent the limbs of a husband and a wife. In a man there are two hundred and forty-eight limbs, the number RaMaH, and in women there are two hundred and fifty-two limbs, like the number RaNaB. The limbs of both man and wife total five hundred. And the two lights are called "*ner, ner*," also totaling five hundred to show that the soul of a husband and wife is as one soul. How does it come about that we compare the soul to the lights? The biblical verse says, "The light of God is the soul of man."[2] This means that the light of God the Lord is the soul of man. And do not think that man's soul gives God, blessed be He, light, God forbid. Because "the light dwells with im"[3] so God, blessed be His name, has no benefit from the human soul, for God has no need of his creations for he created all His creation by the will of His great mercy. And the soul is soothed by the radiance of the Shekhinah, and that is the joy and pleasure of the soul. And therefore the woman must kindle lights because she extinguished our light and she must also suffer the pain of menstruation because she spilled our blood. Therefore she has the pain of menstruation and must go for ritual immersion. And the ritual immersion is like a repentant who was a murderer and repents. And so it is also with *hallah*, for she has corrupted us who are called, "Israel, Holy unto God, the first of His produce."[4] That is in Yiddish, "Israel is holy unto God, the first of His grain." Therefore, she must also [5a] take *hallah*. So it [*hallah*] is called "the first of your dough, you should separate *hallah*,"[5] that is in Yiddish translation, from the first of your dough you should separate *hallah*. Therefore a woman must observe the three commandments. Therefore, dear daughter, wake up and open your eyes and your deaf heart[6] and pay attention to a Divine utterance and do not take it at all lightly and see and mark well that the commandments can never be fully fathomed. For they guard the body from the tribulations of the grave[7] and the soul from the torment of Hell. And for that reason woman was created in [God's] tenth utterance, late on Friday afternoon, close to the holy Sabbath, to show that with woman creation was fully completed. Therefore, you certainly see that the whole world depends upon a woman's thoughts. I may well tell you, for when a woman does not have proper intent she corrupts her children and the world's foundations for no righteous person (tzaddik), who is called the foundation of the world, can be born at that same hour. And, because of this, God, blessed be His name, notes this well and is saddened by all his creation. And therefore, we must unfortunately suffer in the Diaspora and our bodies and possessions are consumed. And who is responsible for this? - the woman when she does not want to bethink herself properly, and when she, God forbid, is not mindful of God's commandments. And poor man can have no good fortune or well-being if he does not have a pious wife. That is why, God, blessed be His name, loves a woman who is pious. She is her husband's crown. If she does as I have written here, she fulfills the biblical verse, "May the glory of the Lord endure forever; the Lord will rejoice in his works."[8] This means, "May the honor of God, blessed be His name, be everlasting; God, blessed be His name, will rejoice in his creation." These are the pious, properly conceived children.

Jacob ben Asher, Tur, Orah hayyim 263
And one should be careful to make a fine quality light as Rabbi Huna said, “one who regularly careful to try and make a fine quality light will have sons who will be talmudic scholars.” And some are careful to make two wicks, one representing the command to remember the Sabbath and the other representing the command to observe the Sabbath. And if one does not have the means to purchase both lights for the Sabbath and for Hanukkah, the Sabbath lights have precedent. And so too, if one does not have the means to purchase both lights for the Sabbath and wine for Kiddush, the Sabbath lights have precedent because of happiness, because there can be no happiness without light. And one should not be quick to kindle the lights well before nightfall because then it is not clear that one is kindling them to honour the Sabbath. And one should also not wait too long to kindle them either. And when one kindles the lights one should say, “Blessed are You, Lord our God, king of the universe who has commanded us to kindle the Sabbath lights.” Men and women are equally commanded to kindle the lights, however, women are especially charged with this command as it is explained in the Midrash that Eve extinguished the light of the world, that is to say, she brought it about that Adam would die. And Maimonides gave a different explaination saying that women were charged with this command because they are generally around the house and deal with domestic matters…

Joseph Caro, Shulhan `aruk, Orah hayyim 263

Section 2
Men and women are equally commanded to have a light burning in their homes on the Sabbath. Even if one does not have what to eat, one must go begging to get oil with which to kindle the lights for having light is a pleasure of the Sabbath.

Section 3
Women are charged with fulfilling this command more than men because women are generally found around the house and they deal with domestic matters. If one does not have sufficient funds to purchase both the Sabbath lights and wine for Kiddush, the Sabbath lights take precedent. And so too, if one does not have sufficient funds to buy both Sabbath lights and Hanukkah lights, the Sabbath lights take precedent because of the happiness that they cause for there can be no happiness without light.

Endnotes

[1]A mostly Latin character transcription of much of the introduction based on the 1602 (Basel) edition appears in Max Grunbaum, Judischdeutsche Chrestomathie, reprint, 1882 (Hildesheim: Georg Olms, 1969), 266-9.

[2]Prov. 20.27.

[3]Dan. 2.22.

[4]Jer. 2.3.

[5]Num. 15.20. The Hebrew citation is not precise.

[6]See Prov. 6.18.

[7]See J.D. Eisenstein, ed., Ozar midrashim, 2 vols., reprint, 1928 (N.p.: N.p., 1969), 84, chapt. 2.

[8]Ps. 104.31.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

Volume 1: Early Modern Jewries, 2004, Wesleyan University, Middletown, CT

Seder Mitzvot Nashim
The Order of Women's Commandments
Benjamin Slonik, 1577

Prepared by Edward Fram, Ben-Gurion University, Israel

Notes: notes field

[דף ב ע"א]גוטדען וועלין מיר לובן. ווען ער איז לובן ווערט. ער איז גיוועלטיג אונטן
אונ׳ אובן. אונ׳ ער אלי בישעפֿנש דער נערט. דרום האבין מיר איין
שין פֿרויען ביכֿליין טון דר ווילן. צו בעשרונג דען לייב אונ׳ צו צערונג דר זילן. ניט
אז לידר אודר מער. נייערט אייטלגוטש פֿארכֿט דער הער. דז איין איטליכֿי זאל
ווישן צו הלטן אודר צו לאשן. וואש זיא טאר טון אודר מוש לאשין. אויך קאן מן ניט
דר שטראף ביכֿר גינוגן דרוקן. ווען קיינר וואש ווען מן אים ווערט די שנץ אויף
צוקין. זא ווערט דאש ביכֿליין אונטר ווייזן דען רעכֿטן וועג. דרום איר ליבן
פֿרומן ווייבר זייט ניט טרעגאונ׳ טוט עטליכֿי גראשין ניט שפראן. ווען גרונד
אונ׳ לון דער מצותֿ ווערט איר דינן דער פֿארין. בפֿרט וואז אן בלנגט חַלָה נִדָה
הַדְלָקה אונ׳ ווי אייני זאל אום גין מיט אירה צדקה. אונ׳ ניט דש איינר האט דז
ביכֿליין דער טראכֿט. אודר העט עש אויז דען קאפא גימאכֿט. נוייערט גיקלובט
אונ׳ אויש אלי ספֿרים ביקומן. אונ׳ פֿאר רשותֿ פֿון רבנים גינומן. דש מיר ניט טונן
גרייזן. אונ׳ זאלטן איינן חס ושלומאון רעכֿט אונטר ווייזן. ווען מן פֿינט צו צייטן
איין יונגה כלה. דיא ווייש ניט שיעור חלה. דאש גלייכֿן מיט אירר צייט. ווען איר
לעבן דראן לייט. דש זי זיך קאן פֿר זוינדן. אונ׳ ברענגט צו שאדן אירי קינדן ווען
די מצוה פֿון נידה איז גיטיילט אן ויל ארליי ארטיקל. ווענמן קאן ור דערבֿן איין גנץ

קלייד פֿון וועגן איין צוויקל. דאז מיינט מן קאן ועד דערבן דען לייב מיט איין קלייני זאך. דז די זיל מויז דרום ליידן גרוש אונ׳ גימאך. איין מאן מאג זיך אויך וואל דרינן דער מייען. ווען מן פֿינט עטליכֿי ווייבר די ניט קענן לייען. די זעלביג מויז אופֿט גרייזן. זא מאג זי דר מאן אונטר ווייזן. דז זי אירי זאכֿן וואל שטעלט. אונ׳ פר זינט ניט ביידי וועלט. אונ׳ פֿאלגט ניט דען יצר הרע אזו גנץ. ווען די וועלט איז נייערט איין גלאנץ. אונ׳ דארטן איז דאז איביג לעבן. אונ׳ דארטן מוז מן רעכֿט חשבון געבן נון וייז ניט אקליכֿי וואז דא איז מצוה אדר זינד. דרום קופֿט דאז ביכֿליין גישווינד. עז דרף קייני קיין בעשרן ריביתֿ צו לייען קיגן דען גרושן שכֿר דען אין גוט וועדט פֿר צאיין. וויטר וועדט איר אין דען ביכֿליין פֿינדן. וואז אן בלנגט די מצוה פֿון ליכֿטר צו צינדן: אונ׳ אנדרי מצותֿמער. נון ליבן ווייבר מכֿט אייך ניט שווער אונ׳ היבט דאז ביכֿליין צו לייאן אן. זא וועדט איר איין גרושן שכֿר דער פֿון האן ב ע"ב] אונ׳ דאז איז דער גרונד. ווייל איין פֿרויא לעבט אונ׳ איז גיזונט. זו זאל זי דז ביכֿליין אלי חודש טון אויז לייאן. זא וועדט זי גוט אויף דער וועלטן דער ורייאן. אונ׳ אין דר אנדר וועלט אין גן עדן דער מייאן. אונ׳ דאז וועדט איר זעלברט וואל ביהאגן דז זי וועדט וואל וויסן אירי מצותֿ אונ׳ ניט וועדט בידערפֿן איין רבֿ דרום צו וראגין דען צו צייטן ווען אייני איין זאך ניט טוט רעכֿט פֿר נעמין. אונ׳ האט קיין רבֿ אודר טוט זיך פֿר אים שעמן. זא מאכֿט זי איין זאך דיא ניט איז גרינג כשר. אונ׳ ווען מן עז איין רבֿ זאלט פֿראגין דו מעכֿט עז זיין לייכֿט אסור. אודר טאר זיך איין זך טריפֿה מכֿין אונ׳ גאר שווער. דז זי ניט בידערפֿט דאז איז ניט גוטש ביגער. דרום ווען זי אין דען בויכֿלינוועדט בקי זיין. זא וועדט איר אלז לויטר זיין. אז דער זונן שיין. אונ׳ וועדט זיך אויף אירן שכֿל ניט דערפֿן צו זעצן. אל איר אונגליק וועדט זי זיך דער מיט דער געצין. אונ׳ וועדט דאז אופֿט גינישן אוף דער וועלט. אונ׳ דען רעכֿטן שכֿר דאז קרן אויף יענר וועלט. דרום לאשט אויך איין ראט איין גין. אונ׳ צו דען ביכֿליין גיבט אויער חן. אונ׳ וועגט אויך ניט עטליכֿי גראשין בלד דרום צו

געבן. זו וועשאר האבן מזל אונ׳ דאז איביג לעבן: אמן וכֿן יהי רצון

וועלכֿי וואז בידארפֿט גיניטיג בלד איין צו זעהן

אונ׳ דז זי עז וועלט בלד וינדן דא זאל זיא הינטן

אין סימנים איין זעהן זא ווערט זי עז וינדן אין

דעם ביכֿל ווען בייא איטליכֿי מצוה דו שטיט דר

סימן דער בייא דארום ווישט אויך דער נוך צו

ריכֿטן אבר עש ווער בעשר איר זאלט אל צייט

דרינן לייאן אונ׳ דז איר זאלט גיווינליך זיין דא

ווערט איר ניט בידרפֿן צו זוכֿן

ג איין איקליכֿי ורויא איז שולדיג דז זי זאל ליכֿטר אן צינדן אלי ערבֿ שבתֿ

אונ׳ אן אלי ערבֿ יום טובֿ אונ׳ דאז איז איין גרושי מצוה אונ׳ מכֿט די

ברכֿה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל

שַׁבָּת: דאז איז אין טייטשין גילובט זיישטו גוט אונזר הער דאז ער הוט גיהייליקט

ד ע"באונז אונ׳ האט גיבאטן אונז צו צינדן ליכֿט פֿון שבתֿ: דר נאך זאל זי זאגן דאז.

יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּהְיוּ בָּנַי מְאִירִים בַּתּוֹרָה וּבִמְלֶאכֶת שָׁמַיִם: דאז איז אין טויטשין עש זאל

זיין ווילן דאז זיא זאלן זיין מיין קינדר לייכֿטן אין דער תורה אונ׳ אין ווערק דעש

הימל אונ׳ וועלכֿש מענש זיך אן דאז פֿלייסט דא בישערט גוט אים קינדר דיא דען

עולם דער לייכֿטן מיט אירר תורה. אונ׳ די מצותֿ פֿון צינדן איז דען ורויאן גיבוטן

אונ׳ זיא זיין עש שולדיג צו הלטין דרום דז זי די וועלט ליכֿט ור לעשט האבן אונ׳ ער

פֿינשטרט האבן מיט אירן בליעותֿ קייט דז זי ווֿאלט פֿון דען אפיל עשין אונ׳ פֿון דער

עבֿירה וועגין דז זי דען אפיל אש דרום מוזן מיר שטערבן אונ׳ דרום דז זי הוט דז

ליכֿט פֿון אונזרן לעבן פֿר לעשט זא מוז זי ווידר די ליכֿט אן צינדן. אונ׳ די ליכֿט מוזן

אל מולט צווייא זיין קיגן דען גלידיר דיא אן מאן אונ׳ אן ווייב זיין אן איינם מאן זיינן

צוויי הונדרט אונ׳ אכֿט אונ׳ וירציג גלידר אז די צאל פֿון רמ"ח אונ׳ אן דר ורויאן זיין

צווי הונדרט אונ' צווייא אונ' פֿונפֿציג גלידר אז די צאל פֿון רנ"ב דו זיין די גלידר

פֿון זי בייד מאן אונ' ווייב אין דער צאל פֿוינף הונדרט. אונ'דיא צווייא ליכֿטר דיא

פֿון זי בייד מאן אונ' ווייב אין דער צאל פֿוינף הונדרט. אונ'דיא צווייא ליכֿטר דיא

פֿון מאן אונ' ווייב איז אלז אן זיל. וויא קומט נון דאז דער צו דאז מיר גלייכֿן די זיל

צו דען ליכֿטר. דער פסוק שפריכֿט נֵר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָדָם דז מיינט דז ליכֿט פֿון גוט

דען הערן איז די זיל פֿון מענשן. אונ' ניט מיין דז די זיל פֿון מענשן גיבט גוט יתֿ ליכֿט

ח'ו. כִי נְהוֹרָא עִמֵּיה שְׁרֵיה נאך דז גוט יתֿברך שמו קיין הנאה פֿון דען מענשן זיל

האט וועז גוט בידרף אל זיינר בישעפֿנש צו מאל נישט דן ער הט אל זיין בישעפֿניש

בישאפֿן דורך ווילן זיין גרושר גינאד וועגן אונ' די זיל איז זיך זענפטן פֿון שיין דר

שכֿינה אונ' דאז איז דיא ורייד אונ' דיא זענפֿטיקייט פֿון דער זיל אונ' דרום מוז די

ורויא ליכֿט צינדן דרום דז זיא אונזר ליכֿט האט ער לאשין אונ' אויך מוז זיא דרום

ליידן דיא פיין פֿונדען נדותֿ דרום דז זי אונזר בלוט הוט פֿר גאשן דרום האט זי די

וויטג פֿון דען נדותֿ אונ' מיט טבֿילה גין אונ' דיא טבֿילה איז גלייך אז איין בעל תשובֿה

דר איין רוצח איז גיוועזן אונ' טוט תשובֿה דרויף. אונ' אזו איז מיט דר חלה אך דז

זי האט פֿער דערבט אונז די מיר זיין גיהיישן קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה:

דאז איז טויטש היילג ישארל צו גוט ערשטיקייט זיינר פֿרוכֿטין דרום מוז זי אויך

ה ע"א] חלה נעמן. דז זיא איז גיהיישן רֵאשִׁיתֿ עֲרִיסֹתֵכֶם תָּרִימוּ חַלָּה דאז איז טייטש

ערשטן אייהר טייג איר זאלט אב שיידן חלהדרום מוז דיא ורויא דיא

דרייא מצות הלטין. דארום ליבה טאכֿטר וואך

אויף אונ' שליש אויף דייני אויגן. אונ' דיין טוימש הערץ. אונ' אויף איין געטליכֿי

ריד טויא אכֿטין. אונ' זיא כלל ניט ער שערץ. אונ' זיך אונ' מערק גאר עבין. דז

דיא מצותֿ ניט צו אויז גרינדן זיינדען זיא בישירמן דען לייב וער חיבוט הקיבֿר

אונ' דיא זיל וער העלישן פיין. אונ' דרום איז דיא ורויא בישאפֿן גיווארן אין דער

ציהיטן זאג אם ורייא טאג שפוט. נוהנט צו דען הייליגן שבתֿ. צו ווייזן דז אן

דען ורויען איז דיא בישעפֿנש פֿאלינט גאר. דרום זיכֿשטו וואל דז אן דער ורויען

מחשבֿה ליגט דיא גנץ וועלט: איך דיר וואל זאגן טאר. אונ' דרום ווען דיא ורויא

ניט איין רעכֿטן זין האט. זא ווער דערבט זיא דיא קינדר אונ' דיא וועלט אין גרונד

דז קיין צדיק דער דא איז גיהיישן יְסוד עולָם קאן גיבארן ווערין. איוף דיא

זעלביג שטונד. אונ' פֿון דעש ווענן טוט גוט יתֿברך שמו זיין אכֿטונג

אונ' אל זיין בישעפֿנש טוט ער ווער אומערן. אונ' דרום מוזן מירליידר לידן אין

גלותֿ. אונ' אונזר לייב אונ' גוט ווער צערן. אונ' ווער איז שולדיג הראן דיא ורויא

ווען זיא זיך ניט וויל צו רעכֿטן בידענקן. ווען זיא חס ושלום גוטש גיבוט טעט ווער

שווערן. אונ' דער ארם מאן קאן האבן קיין גליק. נאך קיין הייל אין דער וועלט

ווען ער ניט האט איין ורום ווייבא. דרום האט גוט יתֿ שמו ליב דיא ורויא די ורום

איז. דיא איז אירש מאנש קרון. ווען זיא טוט אז איך דא גישריבן האן זא איז זיא

מקיים דען פסוק. יְהִי כְבוֹד יְי לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: דאז מיינט עז זול זיין די

איר פֿון גוט יתֿברך שמו צו איביג איביליכֿן. ער ווערט זיך ורייען גוט יתֿברך שמו

אן זיין בישעפֿנש. דז זיין דיא ורומן רעכֿט. גיבורני גימאכֿטן קינדר

טור אורח חיים סימן רסג

Jacob ben Asher, Tur, Orah hayyim 263

ויהא זהיר לעשות נר יפה דאמר רב הונא הרגיל בנר שבת להשתדל בו לעשותו יפה הויין ליה בנים תלמידי חכמים ויש שמכוונים לעשות שתי פתילות א' כנגד זכור וא' כנגד שמור ואם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה של שבת קודמת וכן אם אין ידו משגת לקנות נר ויין לקדוש נר קודם משום שלום ביתו דאין שלום בבית בלא נר ולא ימהר להדליקו בעוד היום גדול שאז אינו ניכר שמדליקו לכבוד שבת וגם לא יאחר וכשידליק יברך בא"י אמ"ה אקב"ו להדליקנר של שבת אחד האיש וא' האשה בכ"מ שידליקו בו והנשים מוזהרות בו יותר כדאיתא במדרש מפני שכבתה נרו של עולם פירוש גרמה מיתה לאדם הראשון והרמב"ם ז"ל נתן טעם לדבר מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית וי"א שאין לברך עליו ונותנין טעם לדבריהם שאם היתה דלוקה ועומדת אין צריך לכבותה כדי לחזור ולהדליקה וגם לא להדליק אחרת ואינו טעם שהרי גבי כסוי הדם תנן כסהו הרוח אינו חייב לכסותו ואפ"ה מברכין על הכסוי ועוד היה אומר ר"ת שאם היה דלוק ועומד צריך לכבותו ולחזור ולהדליקו דאמר ההוא סבא תנינא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר וכן כתב רב עמרם המדליק נר של שבת מברך כתב בה"ג דקבלת שבת תלויה בהדלקת הנר דכיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ומפני זה כתב שצריך להקדים נר של חנוכה לשל שבת שאם יקדים של שבת לא יוכל להדליק של חנוכה אח"כ והתוספות כתב שאין תלוי בהדלקת הנר דאפי' לאחר שהדליק לא חל עליו שבת אלא תלוי בתפלת ערבית שהמתפלל ערבית חל עליו שבת:

Joseph Caro, Shulhan `aruk, Orah hayyim 263

סעיף ב

אחד האנשים ואחד הנשים, חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת; אפי' אין לו ד מה יאכל שואל על הפתחים ולוקח שמן ומדליק את הנר, שזה בכלל עונג שבת הוא.

סעיף ג

הנשים מוזהרות בו יותר, מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום, נר שבת קודם. וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה, נר שבת קודם משום שלום הבית, דאין שלום בבית בלא נר.(ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה ע"ל סימן תרע"ה).

Publisher: Isaac Prostitz, Cracow, 1577
Archive: archive field

Endnotes

First end note [1]

Subsequent end notes[2]

Copyright © 2012 Early Modern Workshop